ئۆز جاۋاپكەرشىلىگىن ئېلىۋېتىپ، ئۆز جاۋاپكەرشىلىگىن شەپەرلىكپەن ئىقتىسادقا كەرەك

(باسما 1 ـ بەتتە)

علمىي ساقلىنىش ـ تىزگىنلەشتىن پاراسەتلىك، ئېنىق تۈزۈلگەن جوسپارلاپ تەڭ ئەمەل بەرەتتىن ۋىدىئو، ۋىمداسترىپ ئىقتىسادىتىن قابىلەتلىك شىنجاڭ، ئۆز جاۋاپكەرشىلىگىن ئېلىۋېتىپ، ئۆز جاۋاپكەرشىلىگىن شەپەرلىكپەن ئىقتىسادقا تالاپ قىلىنىدۇ.

ۋىسى رەئىسى قاتاڭ كۈرەسته ئەر دارەجىلىك پارتىيە ۋىمدارى مەن قالىق پارتىيە مۇشەللەرى، كادىرلار پارتىيە ۋەتەنپەرۋەرلىك كومىتېتىنىڭ ۋەندەۋىنە ئۇن قوسپ، ئاتوپلاپ ئالدا ئېجۇرىپ، ھەرلىكپەن شايقاسپ، جاۋىنگەر قورغاندىق رولى مەن ئاۋانگارد ۋۇگلىلىك رولىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، پارتىيە تۈزۈن ئىدەئولوگىيە ساقلانۇ ـ تىزگىنلەشتىن ئېرىنىشى شەبىنىدە ئىسقات جەلبىرەتتى. ئەرقايىسسى ئۆز قىزمەت ۋەزىپىسىدە، ۋلار ھەمدۇ قىزمەتكەرلەرى، خالىق ئازاتلىق ئارمىيەسىنىڭ كومانىدىر ـ جاۋىنگەرلەرى، ئالدىنقى ئۆمەتتىكى ئاۋماق قىزمەتكەرلەرى، قوغام خاۋپسىزلىقى كادىر ـ ساقچىلارى، نەگزىگى ساتى كادىرلارى، ھەربىتىلەر، ت.ب. ۋلار شەۋشۋشى ساتتە كوكىرەك كەرىپ ئالغا شىغىپ، قىين ـ قىستاۋدا جان ئايامايى، ھەرلىكپەن ئاتويشى بولىپ، باتىلدىقپەن ئالدا ئېجۇرىپ، ئىرقىتىلىقپەن جاۋاپكەرشىلىك ئارقالاپ، بەلەسەندىلىكپەن سىكەرلىك كورسەتىپ، ئەرەكەتتەردىمەن كومۇنىستەردىڭ سىياسىي قاسىيەتىن ئېگىلىپ، جاڭا داۋىردەگى كومۇنىستىك پارتىيە مۇشەسىنىڭ تاماشا ۋىرازىن كورسەتتى. قازىر خۇبەي مەن ۋاندا ئىدەئولوگىيە ساقلانۇ ـ تىزگىنلەشتىن جاغدايى بەلسەندى جاقسارۇدا، ئېراق ئىدەئولوگىيە ساقلانۇ ـ تىزگىنلەشتە مىندەتى ئالى دە جاپالى دا ئاۋىر، ھل ئىشى ـ سىرتىنداغى ئادامدارلىق جىلجۇى مەن توپتالۋىنىڭ كوبەيۋىنەن كەلەتىن ئىدەئولوگىيە تارالۋ خاۋپ ـ قاتەرى ئارتۇدا. ئەر دارەجىلى پارتىيە ۋىمدارى مەن قالىق پارتىيە مۇشەللەرى، كادىرلار كەزەكتەگى ئىدەئولوگىيە ساقلانۇ ـ تىزگىنلەشتە مەن ھەكونومىكالىق، قوغامدىق داۋۇ جاغدايىنىڭ كۇرەلىلىگىن ئېلىن تانىپ، قىزمەتتەردە ئېبىر تۈتاس جوسپارلاپ ۋىداغداي يۈگەرتىن جاۋاپكەرشىلىك سەزىم مەن كوكەي تەستىلىك سەزىمدە كۇشەيتىپ، ئاناۋۇلۇم قاتاڭ ستىلمەن، ئاناۋۇلۇم ناقتى شارامەن پارتىيە ۋەتەنپەرۋەرلىك كومىتېتىنىڭ شەشمىدىرىن، ۋىنالاستىرۇلارنى تىخىلىقتى تىياناقلاندۇرۇ كەرەك.

ئۆز جاۋاپكەرشىلىگىن ئېلىۋېتىپ ۋىندا ئۇدا، ئۆسۈز جوق، جاۋاپكەرشىلىك ئارقالاۋدى كۇشەيتۈ كەرەك. بىيل ھەلمىزدىڭ داۋۇى ئەدوپ كەلگەن ھاۋۇپ ـ قاتەر مەن سىن ـ سايىس ئارتىتى، بۇئان ۋىسى رەتكى ئىدەئولوگىيە نەقىلىن قوسقاندا، ھەكو ـ نومىكالىق، قوغامدىق داۋۇ قىزمەتىن جاقسى سەتەۋدىڭ قىيىندىغى ئاناۋۇلۇم زورايدى. جوغارى ھاۋۇپ ـ قاتەرلى ۋەخىرلەر ۋۇزدىكسىز كۇش ـ قايراتتى شوغىرلاندىرىپ ئىدەئولوگىيە ساقلانۇ ـ تىزگىنلەشتە قىزمەتىن جاقسى يۈگەرۇ، ۋىراتاشا ھاۋۇپ ـ قاتەرلى ۋەخىرلەر ساقلانۇ ـ تىزگىنلەشتە جاغدايىنا قاراي جۇمىستى، ئۇندىرىستى تارتىپىپەن قالىنا كەلتىرۇ، تومەن ھاۋۇپ ـ قاتەرلى ۋەخىرلەر ئۇندىرىس، تۇرمىس ئەتىرىتىن جاپاي قالىنا كەلتىرۇ كەرەك، بارلىق جاپالى مىندەتكە ئەدوپ كەلىپ ۋىتىر، ئاستە جاۋاپكەرشىلىك ئارقالاماۋغا، ئەس تىندىرماۋغا، جاۋاپكەرلىك ئارقالاۋدى قالاماۋغا، كورىنگەنىن قورقىپ جالتاقلاۋغا بولمايدى، ئاستە قوجراپ بوساڭسۇغا، سوزبويدالاپ جايباسارلىق ئىستەۋگە، جاغدايدى ئەيقىن تانماۋغا، قىزمەت ۋە جەلسى بولماۋغا بولمايدى، ئاستە نەمەقۇرايدىلىققا سالىنۇغا، ستىلى سولقىلداق بولۇغا، قىزمەتتى ھەگجەي ـ تەگجەيلى يۈگەرمەۋنە، ناقتى يۈگەرمەۋنە بولمايدى. قالىق پارتىيە مۇشەللەرى، كادىرلار "ئالىان بەتىنەن قايتىپايتىن" قايسارلىقپەن، "جاۋدى جەڭبەي قايىرىلمايتىن" قايراتپەن زەيىن ـ زەردەنى شوغىرلاندىرىپ، بار ئىنتا ـ جىگەرىمەن ئىستەپ، ماسەلەنى باغدار ھەتۋگە تاباندى بولىپ، بۇقارانىڭ ئىسقان، ۋايىمداغان، باس قاتىرغان، ئارىنداغان ئىستەرىن دەر كەزىندە شەشپ، پارتىيە ۋەتەنپەرۋەرلىك كومىتېتىنىڭ شەشمىدىرىن، ۋىنالاستىرۇلارنى تۇسكەن. تۈتاس رايون ئىستىق خاۋپسىزلىگىنە ولكە باستىغى جاۋاپتى بولۇ ئەتۇزىمەن قاتاڭ تىياناقلاندىرىپ، تۈتاس جىلدىق ئىستىق ئۇندىرىسىنىڭ نىساناسىن ئىلمىي ھەسەپتەپ، بەلگىلەپ، ئىشەر ئىستىقتىنىڭ بۇكىلدەي خاۋپسىزلىگىنە شىنايى كەپىلدىك ھەتەدى ھەكەن.

ئاۋۇل شارۇاشلىق ماتەرىيالدارىمەن قامتاماسىزلاندۇرۇ جاغىندا، تۈتاس رايوندىغى ئاۋۇل شارۇاشلىغى، ئاۋۇل ـ قىستاق تاراۋلارى ئەرقايىسى قاتىستى تاراۋلارمەن بىرلەسپە، ئىندەت تۈدىرغان ئەتىمىسز ئىقبالدارىدى بەلسەنە جەڭپ، تۈتاس راۋۇندا ئاۋۇل شارۇاشلىق ماتەرىيالدارىن ۋىندىرەتىن كاسپورىنداردىڭ قايتا جۇمىس باستاۋ سالىستىرماسى زور دارەجىدە جوغارىلادى، كوكتەمگى ھەگسكە قاجەتتى ئاۋۇل شارۇاشلىق ماتەرىيالدارىن تاسۇداغى بوگەت تۈينىدەر جاپاي تىركىلىسسىزدەندىرىلدى، ئاۋۇل شارۇاشلىق ماتەرىيالدارىن ساتاتىن ساۋدا دۇكەندەرىنىڭ 90%تەن ئاستامى ئاشلىپ تىجارات باستادى، ۋەخۇستىك شىنجاڭدا 4 ئايماق ـ وبلىستا تۇقىم، خىمىيالىق تەڭايتقىش، ھەگس دارىلەرى، ھەگس جارغاقتارى سىندى نەگزىگى ئاۋۇل شارۇاشلىق ماتەرىيالدارىمەن قامداپ قاناغاتتاندىرۇ سالىسترماسى جاپاي 100%كە جەتتى نەمەسە تاياۋدى، سولتۇستىك شىنجياڭ ۋەخىرىندە زاپاس قور ۋەرەسى كوكتەمگى ھەگس ئۇندىرىسى قاجەتىن نەگزىنەن قاناغاتتاندىرادى، رايون بوينشا كوكتەمگى ھەگس جۇمىسنا قاجەتتى ئاۋۇل شارۇاشلىق ماتەرىيالدارى پارەندى قامتاماسىز ھەتلىدى.

قالماستان، قۇرۇش يىقتى دا قاجەت ھەتەدى؛ ساياسىدا ئىسلىغان بولۇدى قاجەت ھەتپ قانا قالماستان، جوغارى قابىلەتتى دە قاجەت ھەتەدى". ۋىسى رەتكى ئىدەئولوگىيە ساقلانۇ ـ تىزگىنلەشتە قىزمەتىندە كەيىبىر باسشى كادىرلاردىڭ جونگە سالۇ قابىلەتى مەن كاسپىتىك قابىلەتى كورنەكتى جەتكىلىكسىز بولدى، بۇئان، ئۆسۈز جوق، وسكەلەك ئەمان بەرۇ كەرەك. ئەر دارەجىلى كادىرلار، ئىسرەسە، باسشى كادىرلار جالپىلىق قابىلەتى مەن مەڭگەرۇ قابىلەتىن كۇشەيتىپ، ئۆز باسقارۇىندىغى سالانىڭ كاسپىتىك بىلىمدەرىن ۋىيرەنىپ، يىگەرىپ، ئۆزىن مامان باسشى ھەتۋگە قۇلشىنۇ كەرەك. ۋىسى رەتكى جاڭا تىپتى ئىدارشا ۋىيرۇس وكپە قابىنۇ ئىندەتىنەن ساقلانۇ ـ تىزگىنلەشتە جونگە سالۇ جۇيەسى مەن جونگە سالۇ قابىلەتى جونىنەن ئېبىر رەتكى ۋۇلكەن سىناق. ئەر دارەجىلى پارتكوم مەن ۋكىمەت ۋۇاق بولاشاققا كوز جىبەرىپ، جونگە سالۇ جۇيەسىندەگى ولقىلىقتار مەن ئەلسز تۇستارىدى جەدەل تولقىتاپ، خالقىتىڭ ئومىرىنىڭ خاۋپسىزلىگىدە مەن دەنساۋلىغىن قاماتماسىز ھەتۋ ئۇشىن ئەتۇزىم ساقىتىق شەبىن سومداپ، ۋىسى زامانغى قالانى جونگە سالۇدىڭ جانە قالا، ئاۋۇل نەگزىگى ساتىسىن جونگە سالۇدىڭ جاڭا جولىن قۇلشىنا قاراستىرۇ كەرەك.

تارىخقا قايىرىلا قاراساق، پارتىيامىز ئىشتەن تاۋقىمەت ئەتونىپ، سىرتتان جاۋ ئانتالاغان جاغدايدا دۇنىيەگە كەلگەن، قىينىشلىقتار مەن ساتسىزدىكتەر بارىسندا جەتىلگەن، قامال ئىپ، قىيىندىقتاردى ھەڭسەرۇ بارىسندا ئاۋۇتتەنگەن. شي جىنپىڭ جولداشتى ۋىيتقى ھەتكەن پارتىيە ۋەتەنپەرۋەرلىك كومىتېتىنىڭ پارمەندى باسشىلىغى بولاندىقتان، جۇڭگوشا سوتسىيالىزم ئەتۇزىمىنىڭ ئەيقىن ئىزالدىلىغى بولاندىقتان، قۇاتتى جۇملىدىرۇ قابىلەتى مەن مەعىم جالپىلىق ناقتى قۇات بولاندىقتان، بۇكىل پارتىيەنىڭ، بۇكىل ئارمىيەنىڭ، بۇكىل ھەدەگى ئەر ۋۇلت خالقىنىڭ ئىنتىماقتاسا ھەرلىكپەن كۇرەس جاساۋى بولاندىقتان، ئەبز، ئۆسۈز جوق، وسى رەتكى ئىدەتتى جەڭىپ، ئەرى، ئۆسۈز جوق، ھەلىمزدىڭ ھەكونومىكاسىنىڭ، قوغامىنىڭ تاماشا داۋۇ تەبىنىن ساقتاپ، جاپاي دوڭگەلەك داۋۇلەتتى قوغام ۋەناتۇ شەۋشۋشى جەڭسىنىڭ، كەدەيلىكتەن ئاۋۇلتۇدان قامال ئۇ شەۋشۋشى شايقاسىنىڭ نىسانالارى مەن مىندەتتەرىن جۇزەگە ئاسراتىن بولامىز!

(شىنخۇا ئاگېنتىگىنىڭ 3 ـ ئايدىڭ 15 ـ كۈنى بەيجىڭنەن بەرگەن خابارى)

تۈتاس رايون بوينشا جازدىق ئېيداي ھەگلىگەن جەر 300 مىڭ مۇغا تايادى

(باسما 1 ـ بەتتە)

ۋاقىت بولىنىسىنە قاراي ھەگس جۇمىسنا شىغۇغا، ئېبولىنىپ جۇمىس ئىستەۋگە ۋىمداسترىپ، ئاتىنىسقا كەلتىرىپ، ھەگس ۋاقىتتىن ۋەتكىزىپەي كوك سۇدىن سالىپ، قايتا كوكتەۋ تەڭايتقىشىن شاشتى.

قازىرگە دەيىن ۋەخۇستىك شىنجياڭدا كوك سۇى سالىنغان دۇمبە ئېبداي جەر ئاۋدانى 4 مىللىيون 130 مىڭ مۇغا جەتپ، 60.74%تى يەلەيدى، ۋىستەمە قايتا كوكتەۋ تەڭايتقىشى بەرىلگەن جەر ئاۋدانى 5 مىللىيون 986 مىڭ 100 مۇغا جەتپ، 88.03%تى يەلەيدى. 1 ـ ، 2 ـ تۈردەگى دۇمبە ئېبداي مايىساسىنىڭ سالىسترماسى قىستان شىغۇ ئالدىنداغىدان كورنەكتى جوغارىلادى، دۇمبە ئېبداي مايىساسىنىڭ جالپىلىق بوي تارتۇ جاغدايى ئايتارلىقتاي بولىپ، وتكەن جىلغى سول تۈستاغىدان جاقسى بولدى.

تانىسترۇغا قاراغاندا، بىيل تۈتاس رايوندا ھەگس داقىلدارىنىڭ نىيەتتىك ھەگلەتىن جەر ئاۋدانى 70 مىللىيون 642 مىڭ 900 مۇ بولغان، بىلتىرغىمەن سالىسترغاندا ۋەنقىتلىقتى ساقتاۋ نەگزىندە تومەندەگەن، ھەگۇ قۇرۇلمىندا ئېبداي كەمەيۋۇ، ماقتا كەمەيۋۇ، جۇگەرى ئارتۇ، كوكونىس ئارتۇ، ھەرەكشە ھەگس داقىلدارى ئارتۇ سىندى "ھەكى كەمەيۋۇ، ئۇش ئارتۇ جاغدايى" جارىققا شىغىپ، قۇرۇلمدىق ۋەنالاسۇى ساپالىلانا تۇسكەن. تۈتاس رايون ئىستىق خاۋپسىزلىگىنە ولكە باستىغى جاۋاپتى بولۇ ئەتۇزىمەن قاتاڭ تىياناقلاندىرىپ، تۈتاس جىلدىق ئىستىق ئۇندىرىسىنىڭ نىساناسىن ئىلمىي ھەسەپتەپ، بەلگىلەپ، ئىشەر ئىستىقتىنىڭ بۇكىلدەي خاۋپسىزلىگىنە شىنايى كەپىلدىك ھەتەدى ھەكەن.

ئاۋۇل شارۇاشلىق ماتەرىيالدارىمەن قامتاماسىزلاندۇرۇ جاغىندا، تۈتاس رايوندىغى ئاۋۇل شارۇاشلىغى، ئاۋۇل ـ قىستاق تاراۋلارى ئەرقايىسى قاتىستى تاراۋلارمەن بىرلەسپە، ئىندەت تۈدىرغان ئەتىمىسز ئىقبالدارىدى بەلسەنە جەڭپ، تۈتاس راۋۇندا ئاۋۇل شارۇاشلىق ماتەرىيالدارىن ۋىندىرەتىن كاسپورىنداردىڭ قايتا جۇمىس باستاۋ سالىسترماسى زور دارەجىدە جوغارىلادى، كوكتەمگى ھەگسكە قاجەتتى ئاۋۇل شارۇاشلىق ماتەرىيالدارىن تاسۇداغى بوگەت تۈينىدەر جاپاي تىركىلىسسىزدەندىرىلدى، ئاۋۇل شارۇاشلىق ماتەرىيالدارىن ساتاتىن ساۋدا دۇكەندەرىنىڭ 90%تەن ئاستامى ئاشلىپ تىجارات باستادى، ۋەخۇستىك شىنجياڭدا 4 ئايماق ـ وبلىستا تۇقىم، خىمىيالىق تەڭايتقىش، ھەگس دارىلەرى، ھەگس جارغاقتارى سىندى نەگزىگى ئاۋۇل شارۇاشلىق ماتەرىيالدارىمەن قامداپ قاناغاتتاندىرۇ سالىسترماسى جاپاي 100%كە جەتتى نەمەسە تاياۋدى، سولتۇستىك شىنجياڭ ۋەخىرىندە زاپاس قور ۋەرەسى كوكتەمگى ھەگس ئۇندىرىسى قاجەتىن نەگزىنەن قاناغاتتاندىرادى، رايون بوينشا كوكتەمگى ھەگس جۇمىسنا قاجەتتى ئاۋۇل شارۇاشلىق ماتەرىيالدارى پارەندى قامتاماسىز ھەتلىدى.

رايونىمىز كەدەيلىكتەن ئاۋلىتۇدان قامال ئۇ كادىرلارى مەن كەدەي بۇقارانى جاپاي كۇرستان وتكىزدى

(باسما 1 ـ بەتتە)

كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ساياساتتىق ۋەكىلىنىڭ قامتىمىن 12 مىللىيون 26 مىڭ 400 ادامغا (رەت) جەتكىزىپ، كەدەيلىكتەن ئاۋلىتۇدان قامال ئۇ شايقاسنا بەرىك نەگىز قالادى.

جاپاي باۋلۇ كادىرلاردىڭ قابىلەت ساپاسىن جوغارىلاتىپ، كەدەي بۇقارانىڭ شىكى قوزغاۋۇشى كۇشىن تۈندىناتۇدىڭ پارمەندى تۈتقاسى. كەدەيلىكتەن ئاۋلىتۇدان قامال ئۇ "قىسقى شايقاسىنان" بەرى، رايونىمىزدىڭ جەر ـ جەرىندەگى ئاۋدانىر ئەدىمەن باۋلۇغا تاباندى بولىپ، باۋلۇ ۋىيەكتىلەرىن دالمە ـ ئەدال بەلگىلەپ، باۋلۇ جوسپارىن ھەگجەي ـ تەگجەيلى جاساپ، باۋلۇ ساباقتارىن لايىقتى ۋەنالاسترىپ، ئەتۇرلى باۋلۇ كۇشتەرىنىڭ رولىن ساۋلەلەندىرىپ، ماماندار ساباق بەرۇ، جىين اشۇ فورماسندا باۋلۇ، شوغىرلى باۋلۇ، بەينەجازبا ارقىلى باۋلۇ، ۋىستىندە سارالاۋ ساقتى تاسلدەر ارقىلى كەدەيلىكتەن ئاۋلىتۇدان قامال ئۇ كادىرلارىن جانە كەدەي وتباسلارىن تۈگەلدەي باۋلىپ، كادىرلاردىڭ كەدەيلىكتەن ئاۋلىتۇدان قامال ئۇ قىزمەتىن ۋىداغداي ئىستەۋ قابىلەتىن ۋزدىكسىز جوغارىلاتىپ، كەدەي وتباسلارىنىڭ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ساياساتىنان حابارلى بولۇ سالىسترماسىن جانە كەدەيلىكتەن ئاۋلىتۇ قابىلەتىن جوغارىلاتىپ، جاپاي باۋلۇدىڭ ناقتى ۋىنمىدىلىككە قول جەتكىزۇىنە شىنايى كەپىلدىك ھەتتى.

كەلەسى قاداملا رايونىمىز جاپاي باۋلۇدى بوساڭسىتىپاۋدى، توقتاتىپاۋدى ۋزدىكسىز ساقتاپ، كەدەيلىكتەن ئاۋلىتۇدان قامال ئۇ باۋلۇنىڭ تاۋىستارىن ۋزدىكسىز تەرەڭدەتىپ، ئىندەت تۈدىرغان زىياننىڭ ورنىن قايتا تولتۇرىپ، ئىندەت اقساتقان ۋاقىتتى قايتا ۋتادى. نە كەمشىل بولسا، سونى تولقتاۋ، نە قاجەت بولسا، سوغان تاربىەلەۋ ـ باۋلۇ پرىنسىپىنە ساي، باۋلۇ ئەتۇينىن كورنەكتىلەندىرىپ، تۇرلەرگە ئەبولىپ وقىتىپ، جىككە ئەبولىپ، وبىەكتىلەرگە ئىرىپ دالمە ـ ئەدال باۋلىپ، باۋلۇدىڭ باغىتتامالىلىغىن، ۋىنمىدىلىگىن ونان ارى جوغارىلاتادى. سونىمەن قاتار، بىرگە ئەبر ۋۇگىتتەۋ، بىرگە ئەبر ھەسەپ جاساۋ سىياقتى ئۇنمىدى فورمالاردى قولدانىپ، بۇقارا قۇانا قابىلدايتىن ادىستەرەمەن، قاراپايىم ۋەنىقتى تىلمەن كەدەي بۇقارانىڭ باۋلۇ بارىسندا قابىلەتىن جوغارىلاتۇنا، شىكى قوزغاۋۇشى كۇشىن تۈندىناتۇنا مۇمكىندىك جاساپ، كەدەيلىكتەن ئاۋلىتۇدان قامال ئۇ مىندەتىن دەر كەزىندە جوغارى ساپالى ورىنداۋدىڭ قوزغاۋۇشى كۇشىن ارتتىرۇغا شىنايى كەپىلدىك ھەتەدى.

(باسما 1 ـ بەتتە)

كەدەي وتباسلارىنىڭ قىيىنلىدىۋىنا، جۇمىس قاربالاستىغىنا تۈسۇنە باستاماشلىدىق ھەتۋدە.

ئاۋا رايى جىلغان سوڭ، قاغلىق ئاۋدانى جەتىملىقۇم ئاۋلى ئەدام قىستاغىنىڭ تۈرغىنى قادىر قاۋۇز ۋاقىتتى مەقتى ۋىستاپ، 2500 ئەتۇپ بۇرۇش مايىساسىن، قىزاناق مايىساسىن جىلجاي مەن ئاۋلاسنا كوشىرىپ ھەكتى. سونىمەن قاتار بۇكىل ئاۋدان بوينشا 120 مىڭ مۇ جەرگە كوكونىس ھەگۇدىڭ قاۋىرت كەزىنە ئوتتى. شارۇالار كىرىسىنىڭ ئارتۇىن ئىلگەرىلەتۇ ئۇشىن، قاغلىق ئاۋدانى بۇكىل ئاۋدان بوينشا 300دەن ئىستام قىستاقتا كوكونىس سەلبەستىك كوۋپەراتىۋىن قۇرىپ، شارۇالارغا ئېبر تۈتاس كوكونىس مايىساسىن تاراتىپ بەردى، ساتىپ الدى جانە ساتتى. ساتىلۇغا كەپىلدىك ھەتلەگەن سوڭ، قادىردىڭ كوكونىس ھەگۇ بەلسەندىلەگى، ئەتىپتى، ئارتا ئەتۇستى، بىلتىر بۇرۇش پەن شامغۇر ھەگىپ 25 مىڭ يۇان تابىس تاپتى. ول بىيل دا وسى ارىنىنان قايتىپايتىنىن ايتتى.

يارىكەن ئاۋداندىق كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ كەڭسەسىنىڭ ھەڭگەرۇشسى ۋ گاڭ بىلاي دەدى: يارىكەن ئاۋدانى بىيل نەگزىنەن كاسپ سالاسنىڭ دەڭگەيىن كوتەرۇدى يىگەرىپ، ھەرەكشە ھەگنىشىلىك كاسىبىن جەتىلدىرۇ ـ زورايتۇ ارقىلى كەدەي وتباسلارىنىڭ كىرىسىنىڭ ارتۇىنا باستاماشلىدىق ھەتتى. قازىر 130 مىڭ مۇ جەرگە بارقەت ئەشوپ ھەگۇ، 220 مىڭ مۇ جەرگە قاۋىن، كوكونىس ھەگۇ كۇن تارتىپكە قويىلدى، ۋزارتىلغان وڭدەۋ، ساتۇ سياقتى كاسپ تىزبەگىنىڭ ئەر بۇنىنى كەدەي وتباسلارىنىڭ كىرىستى ارتتىرۇىنا باستاماشلىدىق ھەتۋىنىڭ ۋتىمدى جولىنا اينالادى.

حوتان ايماغى بىيل ئاۋلا شارۇاشلىغىن ساپالىلاندىرىپ، جەمىس ورمانى، كوكونىس سياقتى ئداستۇرلى كاسپىتەردى ۋلايتىپ، كۇشەيتتى ئەرى 100 مىڭ ھەسەك، ئېبر ميللىيوننان استام كوپ ئەتولدى سويىس قوي، 10 ميللىيون قويان، كەپتەر، تاۋىق، ۋىيرەك، قاز جانە ازىقتىق ساڭىراۋقۇلاق سياقتى كاسپ سالاسىن ۋلايتىپ، 48 مىڭ ادامنىڭ كەدەيلىكتەن ئاۋلىتۇىنا باستاماشلىدىق ھەتەدى. گۇما ئاۋدانىندا شىنجياڭ كۇنلۇن لۇيىۋان توبى موكويلا ئاۋلىندا سويىس قويان باغمىشلىغنان ۋلگى كورسەتۇ بازاسىن قۇرىپ، سول ماڭداغى 4 ئاۋل ـ قالاشقتاغى 8000نان استام قىستاق تۈرغىنىن قامتىدى. كوپتەگەن كەدەي وتباسى ھەتتى قويان باغمىشلىغنا سۇيەنە وتىرىپ كىرىستەرى ورنىقتى ارتىپ، كەدەيلىكتەن ئاۋلىتۇ سەنمى بارغان ساين كۇشەيە ئەتۇستى. مۇجى قالاشغىنىڭ ئازچاقا قىستاغىنداغى كەدەي شارۇا ئوجا ئۇمار باغمىشلىق بازاسندا جۇمىس ئىستەۋدە، ول تەخنىكانى، ئەتىپتى، تەڭىلىقتى ۋىيرەنىپ، ۋىنىدە دە باغمىشلىقپەن ئاينالسپاقشى. "قۇلشىنۇ ارقىلى وتباسمىز، ئۆسۈز جوق، ۋاغىندا كەدەيلىكتەن ئاۋلادى"، ـ دەدى ول.

سونىمەن قاتار، رايونىمىزداغى ئاۋىر كەدەي ۋەخىرلەر ئېبر توپ توقماشلىق، كىيم ـ كەشەك، ھەلەكترونىدىق ونىمدەردى قۇراستىرۇ سياقتى ھەڭبەك شوغىرلانغان كاسپىتەردى جەتىلدىرىپ، جۇمىستاندىرۇ ارقىلى كىرىستىڭ ارتۇىن ئىلگەردىلەتۇدىڭ كەڭ تۈغىرىن ۋەناتىپ، جەر ـ جەردىڭ كەدەيلىكتەن ئاۋلىتۇدان قامال ئۇ مىندەتىن ۋاغىندا ۋىنىداۋىنا مەغىز نەگز قالادى.

باسقا كاسپ سالاسنا ۋىستىرىپ جۇمىستاندىرىپ، كەدەيلىكتەن ئاۋلىتۇ جولىن كەڭەيتتى

3 ـ ئايدىڭ 12 ـ كۈنى تاڭ ئاتىسىمەن يارىكەن ئاۋدانىنان كەلگەن 500 كەدەي ھەڭبەككۇش ئاۋتوبۇزبەن كورلا قالاسنا جەتتى. ۋلار باۋلۇدان وتكەن سوڭ جۇمىس ورىنىنا بارىپ، جۇمىستانۇ ارقىلى كەدەيلىكتەن ئاۋلادى. حاسىيەت مامەت ۋزىنىڭ قاندىاي قىزمەت ئىستەيتىنىن بىلمەسە دە، وغان دەگەن ئۇمىتى زور: "تۇراقتى كىرىس بولسا بولغانى، كەدەيلىكتەن قالاي ئاۋلام دەپ الاڭدامايسىڭ. مەن، ئۆسۈز جوق، شەبەرلىكتى جاقسى ۋىيرەنىپ، كەدەي وتباسى قالپاغىن ئىلىپ تاستايمىن!"، ـ دەدى.

ئېبر ادام جۇمىستانسا، ئېبر وتباسى كەدەيلىكتەن ئاۋلادى. بىيلغى كەدەيلىكتەن ئاۋلىتۇدان قامال ئۇدىڭ نىساناسىن مەن مىندەتتەرىن جۇزەگە ئاسرۇدا ھەڭ تىكە ئەرى ھەڭ ۋۇتىمدى ئەدىس ـ جۇمىستانۇ. 3 ـ اي كىرىسمەن ۋەخۇستىك شىنجياڭداغى 4 ئايماق ـ وبلىستاغى كەدەي اۋداندار تىركەس ـ تىركەس ارەكەتتەنىپ، ئەر ئەتۇرلى تاسلدەر ارقىلى كەدەي ھەڭبەككۇشتەردى سىرتقا شىغىپ ھەڭبەك ئىستەپ جۇمىستانۇغا، جاقىن ماڭدا، سول جەردىڭ وزىندە جۇمىستانۇغا ۋىيمداستىرىپ، كەدەي حالقىتىڭ جۇمىستانۇ ارناسىن كەڭەيتۇىنە ئەتۇرلى ئەدىس ـ امالدارمەن كومەكتەستى، كەدەي ھەڭبەككۇشتەر دە جۇمىس ئىستەۋگە جابال تىزىمدەلدى.

"اي ساين كىرىس بولسا، بىيل كەدەيلىكتەن ئەسۇزسز ارىلامىز". تاياۋدا جۇمىس ورىنىنا باراتىن كەريا اۋدانى لاڭگار اۋىلىنداغى كەدەي شارۇا يىمنجان ئەماتتۇرسۇننىڭ ۋاغىندا كەدەيلىكتەن ارىلىپ، كەدەيلىك قالپاغىن الىپ تاستاۋغا دەگەن جىگەرى بار. 3 ـ ايدىڭ 14 ـ كۈنى ول حوتان ايماغىنداغى 1800دەن استام كەدەي حالقىپەن بىرگە ۋرىمجىگە كەلىپ، ۋرىمجىگە، سانجىغا ئېولىنىپ جۇمىستاندى. وسى ھەكى جەر جان ـ جاقتى ورنالاسترۇ جاساپ، بارلىق جۇمىسكەرلەردىڭ جۇمىستانۇىنا، كىرىستى ورنىقتى ارتتىرۇىنا شىنايى كەپىلدىك ھەتتى. كەدەيلىكتەن ارىلۇ ئۇشىن، شەريا اۋدانى گۇلاقما قالاشغنان كەلگەن روزىتوحتى ابدىكەرىم مەن ايەلى ھەكەۋى تىزىمدەلدى، ولاردىڭ كۇرەس نىساناسى ـــ جۇمىس ئىستەۋ ارقىلى كەدەيلىكتەن ارىلۇ. "ھەرلى ـ زايىپتى ھەكەۋىمىز دە كاسپورىندا قۇلشىنا جۇمىس ئىستەپ كوپ اقشا تاۋىپ، جاقسى تۇرمىس كەشىرەمىز"، ـ دەدى روزىتوحتى.

لوپ اۋداندىق پارتكومىنىڭ ورىنباسار شۇجىيى لي يۇڭجۇن بىلاي دەپ تانىستىردى: لوپ اۋداننىدا 1833 وتباسندا 7383 ادامدى ۋاغىندا كەدەيلىكتەن ارىلتۇداغى نەگزگى ارنا ـــ باسقا كاسپ سالاسنا ۋىستىرىپ جۇمىستاندىرۇ. قازىر قاتىستى تاراۋلار جۇمىستانۇ نىيەتى بارلاردى ساناقتا الۇ قىزمەتىن دەن قويا ئىستەۋدە، وسى نەگزدە كەدەي حالقىتىڭ ئەدال جۇمىستانۇىنا كوەكتەسپ، ھەڭبەك قابىلەتى بار كەدەي حالقىتىڭ بارلىغىنىڭ جۇمىستانۇىن، ئەر كۇنى كىرىس تابۇىن جۇزەگە اسرادى.

ھەرىك ـ جىگەر، اقىل ـ پاراسات جاغنان سۇيەمەلدەپ، شىكى قوزغاۋۇشى كۇشتى ئوسىردى

ھەڭ سوڭغى ماشاقاتتى ئەتۇيىندى شەشۇ ئۇشىن، ئاناۋۇلۇم زور سەرپىندەگى سىرتقى كومەكتەشۇ ـ سۇيەمەلدەۋ قاجەت، ئېبراق سويتە تۇرا كەدەي حالقىتىڭ ئۇزىنىڭ قابىلەتى مەن سەنمىنەن دە ايرىلا المايدى.

كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال ئۇ قىزمەتى ورىستەتىلگەننەن بەرى، جەر ـ جەر ئەتۇرلى باۋلۇ، ساياساتتى ۋگىتتەۋ، جەتەكتەپ جىگەرلەندىرۇ سياقتى قىزمەتتەردى ۋزدىكسىز ورىستەتىپ، كەدەي بۇقارانىڭ "رۇحانى كەدەيلىگىن" جويدى. ھەرىك ـ جىگەر، اقىل ـ پاراسات جاغنان سۇيەمەلدەۋ ارقىلى كوپتەگەن كەدەي بۇقارانىڭ ھەرىك ـ جىگەرى ارتتى، سەرپىنى كۇشەيدى، كەدەيلىكتەن ارىلىپ بايۇ قابىلەتى كۇشەيدى، كەدەي ۋەخىرلەردە جاڭا سالت، جاڭا بەينە جارىققا شىقتى. ھەڭ سوڭغى ئېبر جىلداغى اۋىر كەدەيلىكتى "جويۇ شايقاسندا" كەدەي بۇقارانىڭ بەلسەندىلىگىن جۇلدىرۇغا ئالى تۇرا كەلدى، ھەرىك ـ جىگەر، اقىل ـ پاراسات جاغنان سۇيەمەلدەۋ وزىندىق قان جاساۋ يقۇاتىن كۇشەيتىپ، كەدەيلىك قامالىن "شىكى جاقتان" تالقاندايدى.

ئەتلىشنىڭ اۋتونومىالى رايوندىق كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ كەڭسەسىنەن ۋعسۇىنشا، بىلتىر قىستا كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال ئۇدىڭ "قىسقى شايقاسى" ورىستەتىلگەننەن بەرى، بۇكىل رايوننىڭ جەر ـ جەرى كوپ ئەتۇرلى فورماەمەن ئېبر ميللىيون 642 مىڭ 200 ادامدى (رەت) ئەتۇرلى شەبەرلىكتەر بوينشا باۋلىغان. كەلەسى قادامدا بۇكىل رايون "قىسقى شايقاس" تابىستارىن تەرەڭدەتۇ قزمەتىندە بارلىق ادامدى باۋلۇدى ۋزدىكسىز كۇشەيتىپ، نە كەمشىل بولسا، سونى تولقتاۋ، نە قاجەت بولسا، سوغان تاربىەلەۋ ـ باۋلۇ پرىنسىپى بوينشا تۇرلەرگە ئەبولىپ تاربىەلەپ، ئەدال باۋلىپ، كەدەي بۇقارانىڭ كەدەيلىكتەن ارىلۇىنىڭ شىكى قوزغاۋۇشى كۇشىن ۋزدىكسىز كۇشەيتەدى.

بىيل يەڭسار اۋدانى كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال ئۇدىڭ "قىسقى شايقاسىمەن" ۋشتاسترىپ، بايۇ شەبەرلىگىنە باۋلۇدى كۇش سالا